

SAMSUN İLİ VAKIF BİLGİ SİSTEMİNİN TASARLANMASI VE GERÇEKLEŞTİRİMİ

Faik Ahmet Sesli¹, Halil Akıncı², Halit Fazla³

¹OMÜ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Harita Müh. Bölümü, Kurupelit 55139 Samsun, facesli@omu.edu.tr

²AÇÜ, Artvin Çoruh Üniversitesi, Harita Müh. Bölümü, 08000 Artvin, hakinci.1976@gmail.com

³Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü, 55100 Samsun, hltfazla@gmail.com

ÖZET

Vakıflar menkul ya da gayrimenkulden oluşan birer mülk topluluğudur. Vakıfların varlığı temelde gayrimenkule dayanmaktadır. Vakıflar idaresindeki taşınmazların fazla oluşu, taşınmaz bilgilerine erişim ve taşınmazlar üzerindeki değişimlerin takip edilmesinde karşılaşılan güçlükler nedeniyle vakıf taşınmazlarının yönetiminde çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü, e-devlet stratejisi altında, kurum bünyesindeki ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tasarlanan Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) kurma çalışmalarına başlayarak, Vakıflar Coğrafi Bilgi Sistemini 2008 yılında hayata geçirmiştir. Kurulan bilgi sistemi, Infoanalystpro Konumsal Analiz Programı ve WebGIS olarak adlandırılan iki uygulamadan oluşmaktadır. Ancak uygulamada, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün geliştirmiş olduğu bilgi sisteminin kullanımı sırasında bazı eksiklikler ve problemlerle karşılaşılmaktadır. Bu da en başta verilerin zamanında güncellenememesine sebep olmaktadır. Bu çalışmada, mevcut sistemdeki sorunlar dikkate alınarak, Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün mülklerinin takibinin sağlanması, envanterlerinin çıkarılması, taşınmazların etkin ve verimli bir biçimde yönetilebilmesi için CBS tabanlı bir Vakıf Bilgi Sistemi tasarlanmış ve geliştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Coğrafi Bilgi Sistemleri, taşınmaz yönetimi, imar, vakıf, vakıf bilgi sistemi

ABSTRACT

DESIGNING AND IMPLEMENTATION OF THE FOUNDATION INFORMATION SYSTEM OF THE SAMSUN PROVINCE

Foundations are communities constituted from movable or real estate properties. The possession of foundations is essentially based on real estates. Starting the works of building the Geographical Information System (GIS) that is designed in a way to meet the needs within the body of the institution under the strategy of e-government, General Directorate for Foundations accomplished the Geographical Information System for Foundations in 2008. The information system is comprised of two parts, which are called Infoanalystpro Spatial Analysis Program and WebGIS. However, some deficiencies and problems are encountered during the use of the information system built by the General Directorate for Foundations in practice. This causes the disability to update the data in time. In this study, taking the problems in the present system into account, a GIS-based Foundation Information System was designed and developed for the purpose of following the properties of Samsun Regional Directorate for Foundations, taking the inventory and administrating the real estate efficiently.

Keywords: Geographical Information Systems, real estate management, reconstruction, foundation, foundation information system

1. GİRİŞ

Toplumsal dayanışma ve yardım anlayışını ifade eden vakıf müessesesi, 1048 yılından bu güne kadar Anadolu topraklarında yardım etmek isteyen ile yardıma ihtiyacı olanlar arasında köprü vazifesi gören önemli bir kurum olmuştur. Vakıf, fiil ehliyetine sahip kişilerin hiçbir tesir altında kalmadan hür iradeleri ile kendilerine ait menkul ve gayrimenkul mallarını, ekonomik değerlerini, emeklerini, kendilerine göre kutsal gördükleri bir gaye için ebediyen bağışlamalarıdır. Vakıflar, menkul ya da gayrimenkulden oluşan birer mülk topluluğudur. Vakıfların varlığı, temelde gayrimenkule dayanmaktadır. Vakıflara konu olarak sayılan bütün hizmetlerin temelini taşınmaz mallar oluşturmaktadır (Akdeniz, 2008).

Yardım etmek isteyen kişi kendine ait bir taşınmazı (hayrat) doğrudan hayır işlerinde kullanılmak üzere ya da gelir getiren bir taşınmazı (akar) geliri ile hayır yapmak üzere vakfeder. Bu taşınmazlardan, akar vasıflı taşınmazların en iyi şekilde değerlendirilip yatırıma dönüştürülmesi, gelirleri ile hayrat vasıflı olan taşınmazlar ve eski eserlerin onarımı ve bakımının yapılarak geçmişten geleceğe aktarılması Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en öncelikli amaçlarındandır. Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresindeki taşınmazların sayısının çok olması, vasıflarının ve kullanım alanlarının çok çeşitli olması nedenleriyle;

- Taşınmaz envanterinin sağlıklı tutulamaması,
- Güncel taşınmaz bilgilerine hızlı erişim sağlanamaması ve
- Taşınmazlar üzerindeki değişimlerin zamanında takip edilememesi,

gibi güçlüklerle karşılaşmakta, bu da taşınmaz yönetiminde çeşitli sorunlara sebep olmaktadır. Bu sebeple vakıf mülklerinin;

- Envanterinin çıkarılması ve analizinin yapılabilmesi,
- Etkin ve verimli bir şekilde değerlendirilerek gelirlerinin artırılması,
- Gelecek nesillere eksiksiz ve korunmuş şekilde aktarılması ve
- Amaçlarına uygun olarak sonsuza dek yaşatılması için

için “Vakıf Bilgi Sistemi”ne ihtiyaç duyulmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü, e-devlet stratejisi altında, kurum bünyesindeki ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tasarlanan Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) kurma çalışmalarına başlayarak, Vakıflar Coğrafi Bilgi Sistemini 2008 yılında tamamlanmıştır. Tamamlanan bilgi sisteminde; Türkiye’deki tüm vakıf mülklerinin tespiti, mülklerle ilgili harita, kadastro, imar, mevcut durum, kira bilgilerinin toplanması, mülk envanterinin yönetilmesi ve yaşatılması için gerekli bilgi sistemi yazılımlarının geliştirilmesi işlemleri gerçekleştirilmiştir (Akdeniz, 2008). Kurulan bilgi sistemi Infoanalystpro Konumsal Analiz Programı ve WebGIS olarak iki kısımdan oluşmaktadır. Infoanalystpro Konumsal Analiz Programı; vakıf taşınmazları ile ilgili konumsal verilerin depolandığı, analiz ve sorgulamalarının yapılabildiği parsel tabanlı bir programdır. Sayısal konumsal veriler, 3° UTM projeksiyonunda ve ITRF 96 datumunda sisteme aktarılmıştır. Böylece herhangi bir vakıf taşınmazı ülke koordinat sisteminde sayısal ortamda oluşturulup il, ilçe, mahalle, ada, parsel gibi öznitelik bilgileri girildikten sonra, oluşturulan bir ID ile birlikte internet üzerinden WebGIS uygulamasında da görülebilmektedir (Çoruhlu ve Demir, 2009).

WebGIS, vakıf taşınmazlarına ait sözel verilerin girilmesine olanak sağlayan ve internet tabanlı sorgulamaların yapılabildiği bir web uygulamasıdır. Infoanalystpro programında, arzu edilen koordinat sisteminde sayısal formda oluşturulan ve bazı öznitelik bilgileri girilen vakıf taşınmazlarının diğer öznitelik bilgileri, internet tabanlı WebGIS yazılımı ile girilerek, taşınmazlara ilişkin görüntüleme, sorgulama ve analiz işlemleri web ortamında da gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca taşınmazların imar, kadastro, hâlihazır krokileri ile fotoğrafları taranarak raster olarak web ortamına girilmektedir.

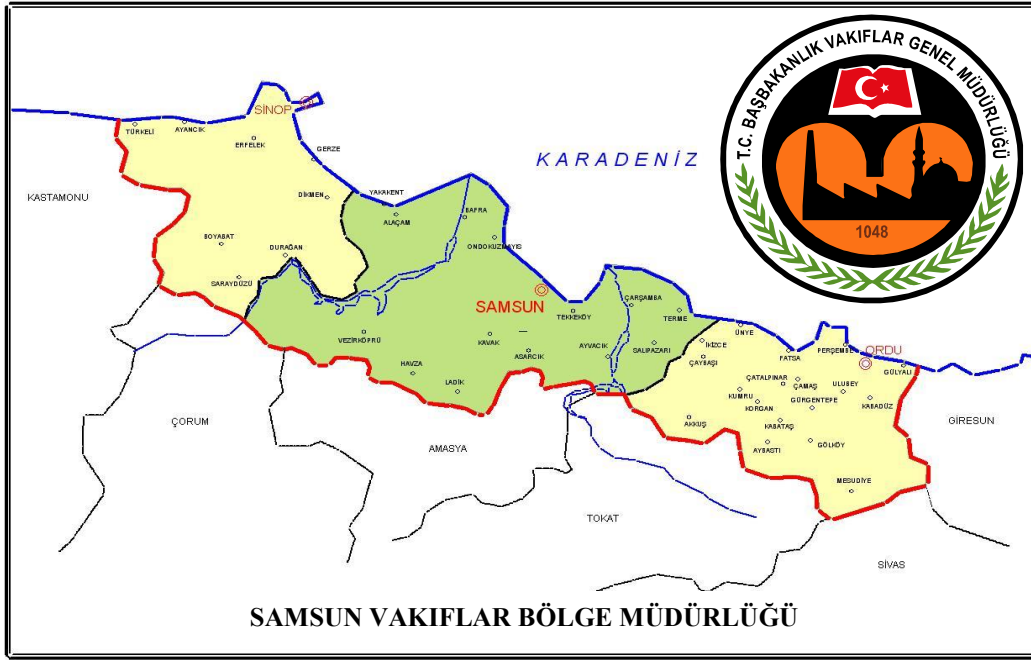
Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün ihtiyaçları doğrultusundan geliştirilen bilgi sisteminin kullanımı sırasında bazı eksiklikler ve problemlerle karşılaşmaktadır (Fazla, 2011). Bu eksiklik ve problemler aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- Infoanalystpro kullanışlı bir program olarak tasarlanmamıştır. Infoanalystpro programı ile bölgelerdeki kullanıcılar ağıdan Genel Müdürlükteki ana sunucuya ulaşarak, işlemleri bu sunucu üzerinden gerçekleştirdiği için sistem yavaş çalışmaktadır. Kimi zaman küçük bir parselin köşe koordinatlarının girişi bile 1-2 saati alabilmektedir. Bu da verilerin zamanında güncellenememesine sebep olmaktadır.
- Öznitelik bilgilerinin büyük çoğunluğuna grafik bilgi ekranı olan Infoanalystpro programında erişilememektedir. Öznitelikleri görüntüleyebilmek için ayrıca WebGIS yazılımının çalıştırılması gerekmektedir. Bu da bütünlüğü bozmaktadır.
- Infoanalystpro programında sadece vakıf parselleri ile hâlihazır planlar sayısal olarak görüntülenebilmekte, imar planları ve kadastro krokileri sayısal olarak görüntülenememektedir. Taşınmazların imar planları ve kadastro krokileri sadece WebGIS ortamında raster olarak görüntülenebilmektedir.

Bu çalışmada, mevcut sistemin yukarıda dile getirilen eksiklikleri dikkate alınarak, Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü’nün mülklerinin takibinin sağlanması, envanterinin çıkarılması, vakıf taşınmazları ile ilgili tüm bilgilerin bir araya toplanarak entegrasyonunun sağlanması, taşınmazlara ait verilere kolay ve hızlı bir şekilde erişimin sağlanması, taşınmazların etkin ve verimli bir biçimde yönetilebilmesi ve gerekli değerlendirmelerin yapılarak taşınmazların en uygun şekilde ve en kısa sürede değerlendirilmesinin sağlanması için CBS tabanlı bir Vakıf Bilgi Sistemi tasarlanmış ve geliştirilmiştir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü, 5737 sayılı Kanun ve Vakıflar Meclisinin 28/05/2008 tarih ve 339 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan merkez ve taşra teşkilatı görev, çalışma, usul ve esasları hakkındaki yönetmeliğe göre kurulmuş olup, Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne bağlı bir idaredir. Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü, bölge sınırları içindeki vakıfları denetlemek, idaresi altındaki vakıflara ait vakfiye şartlarının yerine getirilmesine ilişkin işleri yürütmek, mallarını ekonomik bir şekilde işletmek, mimari ve tarihi değere sahip vakıf eski eserleri muhafaza ve imar etmek, vakfa ait müesseseleri gayelerine göre yaşatmakla sorumludur. Samsun, Sinop, Ordu illeri sorumluluk alanına girmektedir (Şekil 1). Ekim 2010 itibariyle Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü’nün sorumluluk alanı olan Samsun, Ordu, Sinop illerinde 845 adet mazbut akar, 177 adet mazbut hayrat, 10 adet mülhak akar olmak üzere toplam 1032 adet taşınmaz bulunmaktadır. Samsun il ve ilçelerinde toplam 809 adet mazbut akar, 98 adet mazbut hayrat, 10 adet mülhak akar olmak üzere toplam 917 adet taşınmaz bulunmaktadır (Fazla, 2011). Bu çalışmada, Samsun merkez ilçelerine bağlı mahalle ve köylerde bulunan toplam 201 adet (170 mazbut akar, 21 mazbut hayrat, 10 mülhak akar) vakıf taşınmazına ait konumsal ve konumsal olmayan veriler kullanılmıştır.

Şekil 1: Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne ait bölge sınırları haritası (Fazla, 2011)

Sisteminin tasarlanması ve geliştirilmesi aşamasında, sırasıyla gereksinim analizi, veritabanı tasarımı, veri toplama, veritabanı kurma, sorgulama ve raporlama adımları gerçekleştirilmiştir. Bu işlemler aşağıda detaylı olarak ele alınmıştır.

3. YAPILAN ÇALIŞMALAR

Samsun Vakıf Bilgi Sistemi tarafından kullanılacak olan konumsal veritabanının tasarlanması ve kurulması aşamasında aşağıdaki işlem adımları gerçekleştirilmiştir.

3.1. Gereksinim Analizi

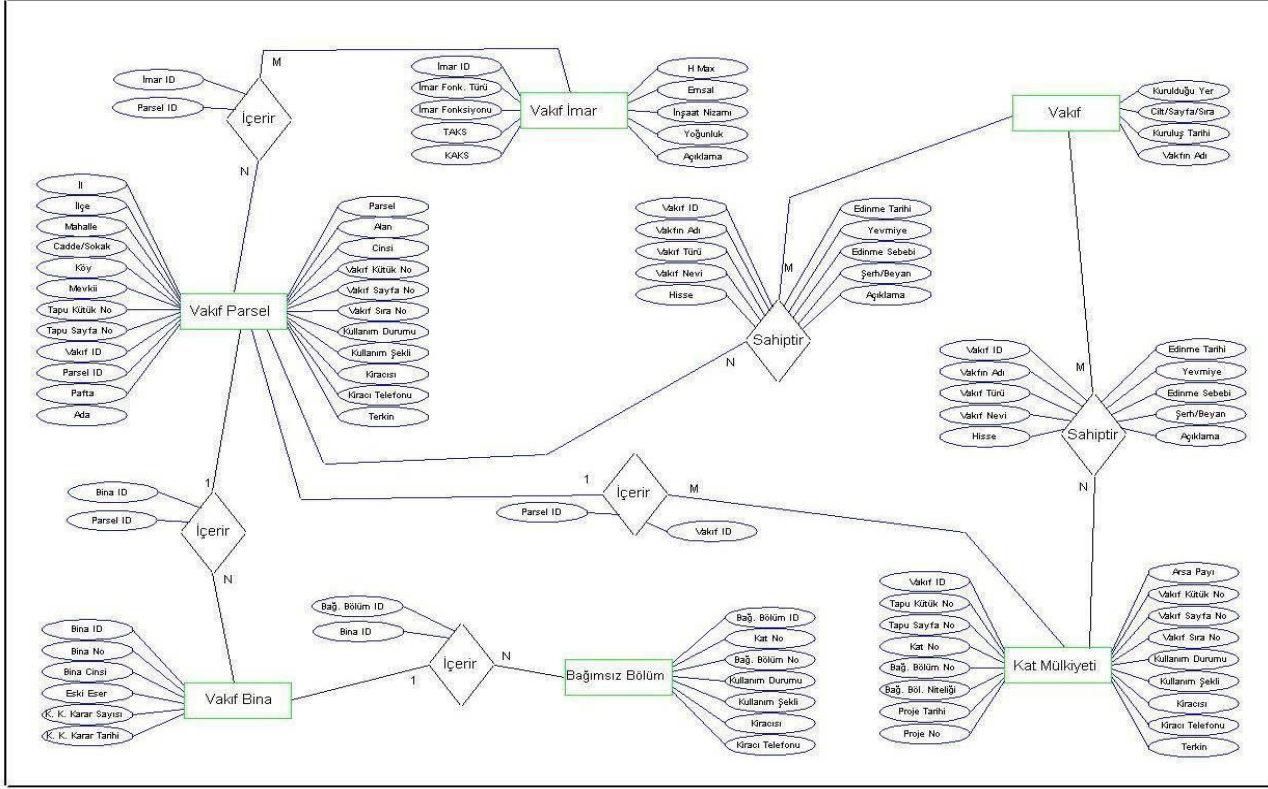
Bir veritabanının tasarımı yapılırken gerçekleştirilmesi gereken ilk işlem, gereksinimlerin toplanması ve analiz edilmesidir. Bu işlem, kısaca “gereksinim analizi” olarak adlandırılmaktadır. Bu aşamada, veritabanı tasarımcısı, veritabanının olası kullanıcı kitlesi ile görüşerek veritabanında bulunması gereken verileri ve verilerin tiplerini belirlemektedir. Çalışmanın gereksinim analizi aşamasında, Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nde faaliyetlerinde konumsal veriye ihtiyaç duyan “Yatırım ve Emlak Şube Müdürlüğü” ile “Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Şube Müdürlüğü” tarafından gerçekleştirilen işlemler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Her bir faaliyetin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan konumsal ve konumsal olmayan veriler ile bu verileri sağlayan kurum veya birimler tespit edilmiştir. Böylelikle, kurulması düşünülen konumsal veritabanında bulunması gereken veri elemanları tespit edilmiştir. Tablo 1. de, Yatırım ve Emlak Şube Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerden birinin veri gereksinimi örnek olarak gösterilmiştir.

Tablo 1: Taşınmaz envanterinin çıkarılması ve kütük kayıtlarının tutulması işlemi ile ilgili veriler ve sağlayıcıları

FAALİYET		SORUMLU BİRİM
Taşınmaz malların envanterini çıkarmak, kütük kayıtlarını tutmak		Yatırım ve Emlak Şube Müdürlüğü
Gerekli Veri	Sunucu	Veri Formatı
Taşınmazların tapu kaydı	Tapu Sicil Müdürlükleri	Metin
Takyidatlı tapu kaydı	Tapu Sicil Müdürlükleri	Metin
Koruma kurulu kararı	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Metin
Üretilen Veri	İstemci	Veri Formatı
Taşınmaz Envanteri	Yatırım ve Emlak Şube Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Şube Müdürlüğü	Grafik ve Metin

3.2. Veritabanı Tasarımı

Geleneksel veritabanı tasarımı, kavramsal düzeyden fiziksel düzeye doğrudur (Elmasri ve Navathe, 2000). Kavramsal veri modelleri, yüksek düzeyli veri modelleri olarak bilinirler. Gerçeğin yüksek bir düzeyde, herhangi bir yazılım ya da donanımdan bağımsız olarak tanımlanması için bir dizi kavram ve kurallar içerirler. Kavramsal bir veri modelinin anlatım gücü, içerdiği kavramlarla sınırlıdır. Kavram zenginliği arttıkça gerçeğin olduğuna ya da algılandığına en yakın bir biçimde tanımlanması olasılığı da artacaktır (Cömert, 1997). Çalışmanın bu aşamasında, gereksinim analizi sonucunda üretilen analiz raporu doğrultusunda yüksek düzeyli bir modeli olan Varlık-İlişki veri modeli kullanılarak veritabanı için kavramsal bir tasarım yapılmış ve kavramsal şema üretilmiştir (Şekil 2).

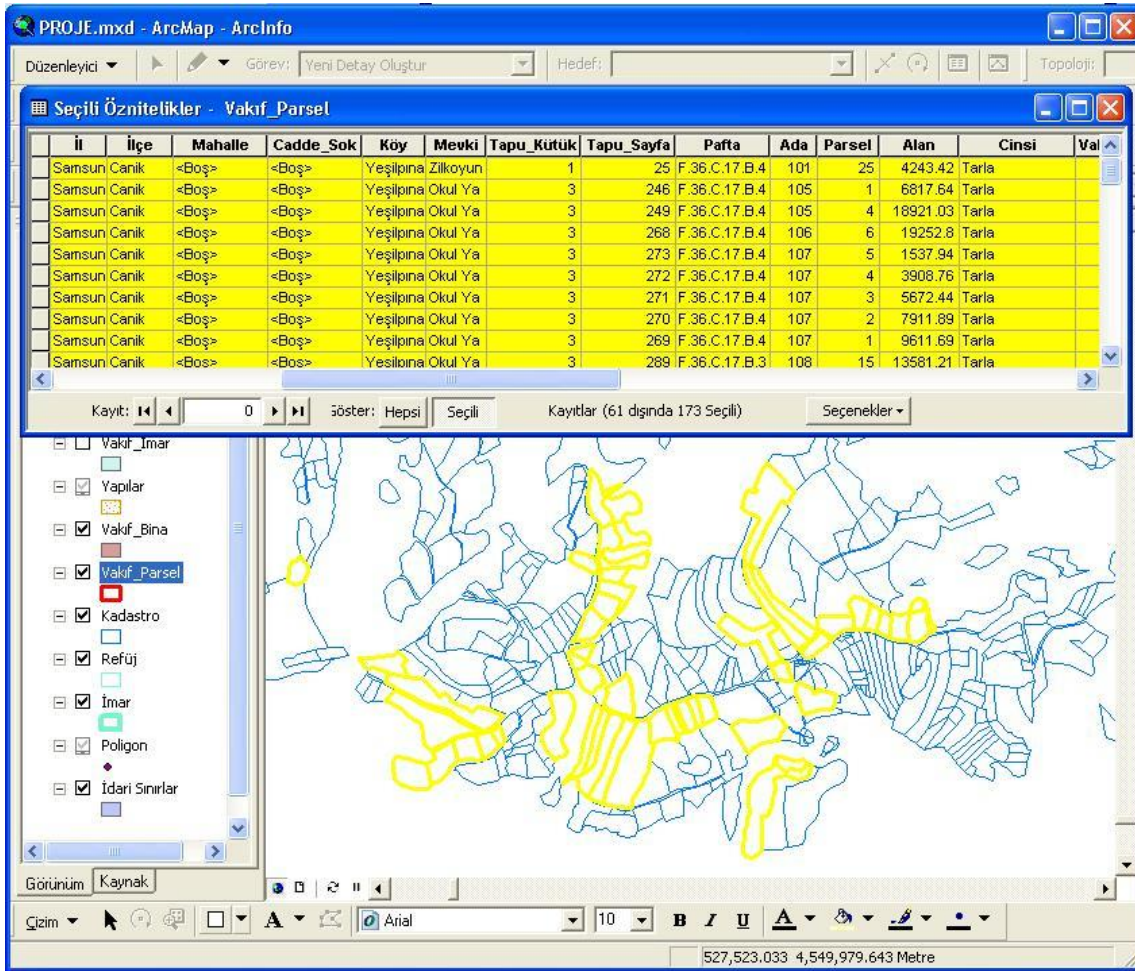
Şekil 2: Tasarlanan veritabanının Varlık-İlişki veri modelindeki şeması

3.3. Verilerin Toplanması ve Veritabanının Kurulması

Sistemin gereksinim analizi sonucunda belirlenen veri gereksinimi şu şekilde karşılanmıştır. Samsun merkez ilçelerinde bulunan ve Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresindeki vakıf taşınmazlarına ilişkin envanter listesi ve vakıf taşınmazlarının arazide çekilen fotoğrafları Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nden temin edilmiştir. Samsun merkez ilçelerine ait imar planları ve halihazır haritalar, Samsun Büyükşehir Belediyesi ve ilgili ilçe belediyelerinden sayısal olarak (.ncz formatında) temin edilmiştir. Samsun merkez ilçe ve köylere ait kadastro krokileri ile vakıf taşınmazları civarında bulunan poligon noktaları Kadaastro Müdürlüğünden temin edilmiştir. Kurumlardan analog ortamda elde edilen kadastro haritaları, imar planları ve halihazır haritalar ArcGIS 9.3.1 yazılımı kullanılarak sayısallaştırılmıştır. Sayısal grafik veriler, format dönüşümleri yapıldıktan ve topolojik hataları giderildikten sonra ArcGIS 9.3.1 yazılımında oluşturulan Kişisel Coğrafi Veri Tabanına (Personal Geodatabase) yüklenmiştir. Detaylara ait öznitelik verileri, ilgili kurumlardan toplandıktan sonra veritabanı tasarımına uygun olarak coğrafi veritabanına elle girilmiştir.

3.4. Sorgulama ve Raporlama

Gereksinim analizine paralel olarak gerçekleştirilen fonksiyonel analiz aşamasında, "Yatırım ve Emlak Şube Müdürlüğü" ile "Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Şube Müdürlüğü" nün faaliyetlerini gerçekleştirmek ve vakıf taşınmazlarını yönetmek için ihtiyaç duydukları sorgulamalar belirlenmiştir. Geliştirilen sistemde, taşınmaz envanter listesinin oluşturulması, konut alanında kalan parsellerin listelenmesi, eski eser vasıflı taşınmazların görüntülenmesi, arsa vasıflı taşınmazların görüntülenmesi, işgalli taşınmaz listesinin oluşturulması, imar planında yolda kalan parsellerin listelenmesi, imar planında parkta kalan parsellerin listelenmesi, ada ve parsel numarası verilen bir taşınmazın grafik ve öznitelik verilerine ulaşılması, Vakıf ID numarası girilen bir taşınmazın kiracı bilgilerine ulaşılması, kiracısı bilinen bir taşınmazın tapu bilgilerine ulaşılması ve son olarak herhangi bir vakfa ait taşınmazların listesinin alınması ile ilgili sorgulamalar gerçekleştirilmiş ve ilgili raporlar üretilmiştir. Şekil 3 ve 4. te bazı sorgulama örnekleri gösterilmiştir.

Şekil 3: İşgali taşınmazların sorgulanması ve listelenmesi

Vakıf_Parsel 02.06.2011

Vakıf_ID	Parsel_ID	İl	İlçe	Mahalle	Cadde_Sokak	Köy	Mevki	Tapu_Kütük_Nd	Tapu_Sayfa_Nd	Pafta	Ada	Parsel
55101006000	55180001	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğdaypazarı			1	8847		168	22
55101009000	55180002	Samsun	İlkadım	Pazar	Yeni Hamam S			3	23348		179	7
551010247000	55180003	Samsun	İlkadım	Ondokuz Mayıs	Mevlevihane C			5	419F.36.b.22.b.1.b		214	25
551010061000	55180004	Samsun	İlkadım	Kılıçdede	İrmak Caddesi			86	8895.18.K.II.d		1246	2
551010246000	55180005	Samsun	İlkadım	Unkapanı	Unkapanı Cad			21	2166F.36.B.22.B.1.		7660	4
	55180006	Samsun	İlkadım	Haçerli	Necipbey Cadd				F.36.B.17.C.4.		7304	1
552010030000	55180007	Samsun	İlkadım	Cedit	Toraman Soka			15	148149		7168	1
551010201000	55180008	Samsun	İlkadım	Kalkancı	Çimen Sokak			14	1324.19.J.2.b		2378	1
551010324000	55180009	Samsun	İlkadım	Kalkancı	Anadolu Cadde			32	3142.19.J.2.b		2377	9
551010323000	55180010	Samsun	İlkadım	Kalkancı	Anadolu Cadde			32	3141.19.J.2.b		2376	8
551010322000	55180011	Samsun	İlkadım	Kalkancı	Anadolu Cadde			32	3140.19.J.2.b		2373	7
552180005000	55180012	Samsun	İlkadım	İlyasköy	İlyasköy Cadde			28	270.18.J.III.B		3765	7
552010013000	55180013	Samsun	İlkadım	Ulugazi	Osmaniye Cad			22	2359.70		789	119
556010045000	55180014	Samsun	İlkadım					52	6443.2362d		272	10
551010318000	55180015	Samsun	İlkadım	Baruthane	Anadolu Cadde			112	11061.20.K.IV.a		10439	1
551010242000	55180016	Samsun	İlkadım	Baruthane	Pazarlık Soka			109	10747.20.K.IV.a			2933
551010319000	55180017	Samsun	İlkadım	Baruthane	Anadolu Cadde			112	11060.20.K.IV.a		3353	11
551010320000	55180018	Samsun	İlkadım	Baruthane	Anadolu Cadde			112	11062.20.K.IV.a		10440	1
551010187000	55180019	Samsun	İlkadım	Baruthane	Pazarlık Soka			1	19.20.K.IV.a			19
551010240000	55160020	Samsun	Atakum	Alanlı				50	4896.21.H.2.b		1543	7
551010241000	55160021	Samsun	Atakum	Alanlı				50	4897.21.H.2.b		1543	8
	55180022	Samsun	İlkadım	Kılıçdede	Cumhuriyet Ca				F.36.B.22.B.3.		7918	6
551180035000	55180023	Samsun	İlkadım	Pazar	Mesemet Soka			13	1305.F.36.B.17.C.4.		177	23
551010233000	55180024	Samsun	İlkadım	Cedit	Gezi Caddesi			36	3616.F.36.b.17.c.4.b		7261	4
010036001000	55180025	Samsun	İlkadım	Kale	Şükrü Efendi S			2	135.35		41	1
552180004000	55180026	Samsun	İlkadım	Selahiye	Uzun Sokak			36	3677.F.36.b.22.b.1.a		329	21
552010005000	55180027	Samsun	İlkadım	Haçerli	Necipbey Cadd			1	167.52		158	1
551180036000	55180028	Samsun	İlkadım	Haçerli	Necipbey Cadd			3	229.51		163	28
551010045000	55180029	Samsun	İlkadım	Haçerli	Necipbey Cadd			13	1186.F.36.b.17.c.4.c		15	18
551010176000	55180030	Samsun	İlkadım	Haçerli	Çifte Hamam C			9	868.51		167	13
551010051000	55180031	Samsun	İlkadım	Haçerli	Buğday Pazarı			12	1172.F.36.B.17.c.4.c		21	16
551010141000	55180032	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	46.47		25	12
551010140000	55180033	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	45.47		25	13
551010139000	55180034	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	44.47		25	14
551010138000	55180035	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	43.47		25	15
551010137000	55180036	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	42.47		25	16
551010136000	55180037	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	41.47		25	17
551010135000	55180038	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	40.47		25	18
551010134000	55180039	Samsun	İlkadım	Pazar	Buğday Pazarı			1	39.47		25	19

Şekil 4: Taşınmaz envanterinin çıkarılması

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idare ve temsil ettiği vakıf taşınmazları, Selçuklu ve Osmanlı döneminden günümüze kadar atalarımızın hayır ve hasenat gayesiyle vakfettikleri taşınmazlardan oluşmaktadır. Bu nedenle, söz konusu taşınmazları en iyi şekilde idare etmek, gelirlerini artırmak, eski eser niteliğinde olan taşınmazların gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en önemli görevidir. Vakıf taşınmazlarının yönetim ve denetiminin daha hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için Vakıf Bilgi Sistemi'ne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün mülklerinin takibinin sağlanması, envanterlerinin çıkarılması, taşınmazların etkin ve verimli bir biçimde yönetilebilmesi için CBS tabanlı bir Vakıf Bilgi Sistemi tasarlanmış ve geliştirilmiştir. Geliştirilen sistemle;

- Vakıf taşınmazları ile ilgili güncel ve doğru verilere ulaşılması,
- Hız, zaman, emek, maliyet kazancı ve personel tasarrufu ile verim artışı,
- Hizmet kalitesinin iyileştirilmesi,
- Yönetimsel kararlarının hızlı ve doğru bir şekilde alınması

sağlanmıştır. Ayrıca, vakıf taşınmazları, çok farklı yerlerde ve çok sayıda olduğu için, yeterli kontrol ve denetimlerin yapılamaması nedeniyle zaman zaman vatandaşlar tarafından işgal edilebilmektedir. Geliştirilen Vakıf Bilgi Sistemi, vatandaşların işgal edebileceği taşınmazların tespit edilmesi, işgale karşı denetimlerin yapılması ve önlemlerin alınmasında da etkin olarak kullanılacaktır.

Vakıf taşınmazları, diğer tüm taşınmazlarda olduğu gibi, dinamik bir yapıya sahiptir. Alım, satım, ifraz ve tevhid gibi işlemler nedeniyle, taşınmazların grafik ve öznitelik verileri sürekli değişmektedir. Bu nedenle, geliştirilen sisteme veri girişi ve güncelleme çalışmaları süreklilik gerektirmektedir. Geliştirilen sistemin en önemli veri sağlayıcılarından olan Kadastro Müdürlüğü, Tapu Sicil Müdürlüğü ve Belediye gibi kurumlarla Samsun Vakıflar Bölge Müdürlüğü arasında veri ve bilgi alışverişini sağlayacak bir yapılanma bulunmadığından, ihtiyaç duyulan veriler kurumlardan geleneksel yöntemlerle toplanarak sisteme aktarılmaktadır. Söz konusu kurumlarla gerekli protokollerin yapılarak güncel verilerin paylaşımı konusunda bir yapılanmaya gidilmesi (geleneksel yöntemlerle haftalık ya da aylık güncel veri paylaşımı gibi) sistemin etkinliğini geliştirmeyecektir. Bu sorunun çözümü için ihtiyaç duyulan tek yapılanma, konumsal veri ile iş yapan bütün kurumlar arasında veri ve servis paylaşımına olanak sağlayan "Konumsal Veri Altyapıları" (KVA) dır. Bu nedenle, Vakıf Bilgi Sistemi örneğinde ihtiyacı ve gerekliliği bir kez daha ortaya çıkan KVA'ların ülkemizde bir an önce hayata geçirilmesi ve başta Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü olmak üzere konumsal veri sunan tüm kurumların gerekli çalışmaları yaparak altyapılarını eş zamanlı olarak hazır hale getirmeleri gerekmektedir.

Vakıf Bilgi Sisteminin, tecrübe ve sorumluluk bilincinde olan personel tarafından kullanılması ve korunması sistemin işlerliği ve sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, personel temini ve eğitim organizasyonları ile sistemin işlevsel tutulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdeniz, M.**, 2008. *Kadastro ve İmar Uygulamalarında Vakıf Taşınmazlarının Yeri*, II. Kadastro Kongresi, 21-24 Mayıs, DSİ Konferans Salonu, Ankara.
- Cömert, Ç.**, 1997. *Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Temelleri: Veri Modelleri ve Veri Yapıları*, KTÜ Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü Araştırma Raporları, Trabzon.
- Çoruhlu, Y.E., Demir, O.**, 2009. *Türkiye'de Sürdürülebilir Arazi Yönetiminde Coğrafi Bilgi Sisteminin (CBS) Önemi: Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM) CBS Örneği*, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 11 –15 Mayıs, Ankara.
- Elmasri, R., Navathe, S., B.**, 2000. *Fundamentals of Database Systems*, California, USA.
- Fazla, H.**, 2011. *Samsun İli Vakıf Bilgi Sisteminin Tasarlanması ve Gerçekleştirimi*, Yüksek Lisans Tezi, OMÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun.